

Delavec izbija vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 10.—, za pol leta K 5.—, za četrto leta K 250. Posamezna številka 20 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 9 mark, za Ameriko 3 dolarja. Pomiljajte na uredništvo in upravnništvo Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6. II. nadstr.

DELAVEC

Rokopis se ne vračajo. — Inserati se zaračunavajo, milimeter vrstica in sicer pri enkratni objavi po 60 vinarja, pri trikratni po 58 vinarja, pri šestkratni po 56 vin., pri celoletnih objavah po 54 vin. za vsakokrat. — Za razne izjave itd. stane mm vrstica 50 vin. — Reklam. se poštnine prosto. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Nova belgrajska vlada.

Kriza v belgrajski vladi je rešena. Protič, radikalec, ki je predsedoval vladi doslej, je bil arogantna osebnost, ki je hotel v državi vladati kot turški paša. Delavstvo ga ne bo ohranilo v prijetnem spominu, ker je preganjal organizacije in zaupnike, zagovarjal načelo močne roke, in je pod tem geslom pestil svobodo zborovanja, svobodo tiska, razglašal preki sod in spravil državno gospodarstvo in zunanjo politiko, kolikor je imel vpliva, naravnost v neprijeten položaj. Ni mu bilo niti za ujedinjenje cele Slovenije. Vrhutega pa je kot radikalec velik nasprotnik delavstva.

Kakšna bo nova vlada, bi bilo težko prerokovati. Najprej so hoteli sestaviti koncentracijsko vlado, kjer bi prišle vse stranke v poštev, toda niso se mogli zediniti v programu. Slovenski, hrvaški in še nekateri klerikalci ter radikalcji so stavili zahteve, ki jih ni bilo mogoče spraviti v sklad s programom demokratske zajednice, ki je končno sklenila dogovor s socijalnimi demokrati na podlagi nujnih zahtev. Demokratska zajednica je sprejela zahteve socijalistov, zato so vstopili v vlado trije socijalni demokrati ss.: Bukšeg, Korač in Kristan.

Glavne zahteve socijalistov so bile: volitve v občinah in volilni zakon za narodno skupščino. Obe volilni pravici morata sloneti na najdemokratičnejši podlagi splošne volilne pravice s proporcom. Dalje so zahtevali socijalisti, da se uvede osemurni delavnik in brezposelna podpora za vso državo, uvede se davek na vojne dobičke, izvede agrarna reforma, uredi valuta, oziroma zameni krona, izvede demobilizacija, stanovanjsko vprašanje, uredi plače uradništva in izvede službena pragmatika za železničarje, napravi oblačilna akcija, uredi carina, odpravi politična cenzura, preki sod, ustavi persekucije, svoboda gibanja itd. Obsežen je program, ki sta ga sprejeli obe stranki glede teh nujnih stvari in bodoči tedni bodo pokazali, kako resno smatra demokratska zajednica ta program. Naravno je, da se načelno ti dve stranki ne moreta družiti, zaradi tega obsega dogovor samo nujne stvari, ki jih zahteva na celi črti tudi strokovno organizirano delavstvo.

Kakšna bo večina nove vlade ni gotovo. Morda ta nova vlada celo ne bo dobila večine, zakaj radikalcji in klerikalci, oziroma agrarci rujejo proti vladni koaliciji na vse pretege. Če dobi vlada večino, bo ta le majhna in zaradi tega smo že danes tega mnenja, da ta vlada ne bo dolgo krmarila državo Jugoslavijo.

Delavstvo ima velik interes na tem, da se izvedejo nujne zahteve, med katerimi je zlasti tudi važen volilni zakon. Nimamo pa preveč zaupanja v demokratsko zajednico, katere del so slovenski liberalci (JDS), ki so prizadeli v Jugoslaviji že toliko gorja, da ga slovenski

proletariat tej stranki nikdar ne more odpustiti.

Naloga naših zastopnikov je, da uravnajo svojo taktiko našim zahtevam in načelom primerno.

Odrevenelost davčne sile.

Imamo najhujšo krizo. Kako je človeštvo hrepelo po miru, kako je hotelo veselja vzkljkni tistega dne, ko se oglase zvonovi miru in preneha grozovito morjenje.

Hoteli smo zbrati vse sile in iti na delo, da se popravi, kar je razdrila vojna in si ustvariti boljšo bodočnost. Toda že tri četrta leta, odkar je bila končana grozovita vojna in razmere so povsem drugačne, kakor smo jih pričakovali.

Nobena vojna v svetovni zgodovini ni tako končala kakor ta. Tudi v prejšnjih vojnah so se razsule vojske, toda takega sesutja milijonskih vojska in vsega državnega in gospodarskega življenja še ni bilo.

Svet je prišel v nered, narodi so bili tirani v tujino, sovraštvo med narodi je postalo le še večje in strah bede in siromaštva se nam reži v lice.

Edino rešitev iz teh nečloveških razmer moramo iskati v delu. To daje človeku kruh, zaslužek in vzpodbudo k napredku.

Naloga vlad je torej, da se preskrbi delo, s tem se dvigne trgovina, obrt in industrija, in poskrbeti za vsakršne olajšave pri dobavljanju najpotrebnejših surovin.

Zlasti bi se morala vlada mlade države Jugoslavije pobrigati, da dvigne to na industriji tako siromašno deželo z velepotenznimi reformami do večje davčne sile.

Kako pa je stvar v resnici. Ena naredba razveljavlja drugo in vsaka vpliva uničujoče na delavnost ljudstva.

Surovine, ki jih nimamo v lastni deželi, utegnemo dobiti iz inozemstva z največjimi ovirami proti kompenzaciji (da pošljemo drugo blago zanje) in na najstrožje uvozno dovolilo. Nato je prišel še hujši udarec, ko se je raztegnila srbska maksimalna carinska tarifa tudi na najnujnejše potrebščine. Tako znaša po tej tarifi carina za 1 kg železa 10 K 50 vin. Za 1 kg lasnih sponk je torej treba plačati 10 K 50 vin. carine. Za vagon kosa, orodje, ki je v Jugoslaviji tako potrebno kot kruh, se plačuje 320.000 K carine in tako je pri vseli vsakdanjih potrebščinah. Silno obremenitev povzroča ta naredba v prvi vrsti tudi našemu časopisju, zakaj za vagon papirja moramo plačati 9000 K carine, torej štirikrat toliko, kakor je bil papir vreden v mirnih časih. S tem je obstoj mnogih časopisov v Jugoslaviji ogrožen. Tiskarska industrija, papirna trgovina, pa tudi občinstvo ima zaradi tega občutno škodo. Ali se sme časopisje v novi državi tako daviti? Ali se sme prilika za delo tako otež-

kočati s tem, da se z brezmejnimi težkočami uničuje industrija, trgovina in obrt? Ali ne bi bilo to propad nove države?

Se je čas, da vlada krene drugo pot in odredi vse, da se odpravijo te ovire in gospodarsko življenje navrne v pravi tir, da ne ohromi popolnoma davčna sila ljudstva.

K. R.

Stavka kovinarjev v Ljubljani.

Stavka kovinarjev se nadaljuje. Jeklena solidarnost med uradniki in delavci je nezdobljiva, uradniki kot delavci so spoznali, da gre pri tej stavki Jadranski banki samo zato, da bi kovinarsko organizacijo razbila, četudi imajo vsak dan na tisoče škode, prav nič se ti vojni dobičkarji, ki so posestniki „Strojnih tovarn in livarn“, ne brigajo. — Gospodje mislijo, češ, potem ko jih ugonobimo, bodo nam garali za vsako plačo.

No, gospodje vojni dobičkarji naj bodo uverjeni, da se jim delavsko solidarnost ne bo posrečilo razbiti, kajti, tudi delavca je vojna nekaj naučila.

Ti vojni dobičkarji so si ustanovili junija meseca akcijsko družbo s 6.000.000 oziroma z 10.000.000 K in pokupili vse tri ljubljanske tovarne, tako, da naročnikom, ki rabijo izdelke teh tovarn, cene diktirajo kakor se jim poljubi, obenem pa uradnike in delavce izžemajo.

Tudi so si ti vojni dobičkarji nekaj omislili, hočejo namreč uradnike in delavce s stradanjem prisiliti, da bi šli na delo.

Poslali so v razne industrijalne kraje svoje agente z naročilom, da je stavka kovinarjev v Ljubljani že končana, in, da ni potreba za stavkujoče kovinarje nabirati denar za podpore.

Organizirani kovinarji v Borovljah, Bistrici v K., rudarji v Trbovljah, so to raco hitro spoznali in šli so s podvojeno vneto na agitacijo za pomoč štrajkujočim.

Iz dveh premogokopnih krajev so nam pisali, če se bo stavka nadaljevala, da zlonijo vojnim dobičkarjem vrat s tem, da ustavijo delo, kar smo seveda odklonili in jih prosili, da ostanejo v delu.

Če se pa pokaže, da je teh vojni dobičkarjev trdovratnost brezmejna, si tedaj že poiščemo sredstva, s katerimi jih prav gotovo izpreobrnemo, zakaj tudi delavska potrpežljivost in obzirnost ima svoje meje.

Iz tobačne tovarne.

Doklade. Po dolgem obotavljanju se je gospodom v Belgradu zlubilo, dovoliti, da tukašnje finančno poverništvo izplača nabavni prispevek, in sicer v isti višini kot meseca aprila. Obenem je dovoljenih tudi fistih 20 odstotkov k tedenskim dokladam in plačani prazniki. To

čvoje se vračunava od 1. avgusta dalje. To je pač lep uspeh, vendar pa še ne odgovarja popolnoma delavskim zahtevam, namreč tistih 20 odstotkov bi se moralo ne s 1. avgustom, temveč s 17. aprilom, to je s tistim dnevom, ko so se počele vračunavati 80 odstotne doklade, plačevati. Naša organizacija je takoj storila korake za intervencijo pri finančnem ministru v Belgradu. O tej dovolitvi je tovarniško vodstvo obvestilo v ponedeljek delavstvo, ki je to brez posebnega hrupa vzelo na znanje. Tudi v torek je bilo še povse mirno. V sredo so pa že prišle osebe s svojim zlobnim namenom, ter so razširjale razne že tolikokrat obrabljene laži, da se delavstvo razburja, n. pr. da so samo uradniki in delovodje državni nastavljenici, delavstvo pa da se več ne smatra za državno. Pameten človek bi se moral temu smejati, a med delavkami in tudi med delavci se pa še vedno najde take, ki so smatrali to za sveto resnico. K temu bi imeli samo to povedati: Delavke in delavci bodimo vendar enkrat resni in ne verjemimo vsem natvezalom, ki jih kdo prinaša namenoma v tovarno, da se delavstvo razburja.

Obratna bolniška blagajna. Avstrijska tobačna režija je pobrala potom vojnega posojila, ako ne izlepa pa izgrda, po vseh bolniških blagajnah tobačnih tovarn ves denar, seveda tudi v Ljubljani. Po polomu države je bila bolniška blagajna tobačne tovarne ljubljanske takorekoč na suhem, s tem ko so nam pobrali ves denar, odpade tudi 8000 K obresti. Vodstvo bolniške blagajne se je sporazumno z bolniškim odborom do sedaj pomagalo kakor si je vedelo in znalo. Končno je pa prišlo do zaključka, da tako ne gre več dalje, s temi dohodki se ne izhaja več. Zadnji čas je bilo po 300 K primanjkljaja skoro vsak teden. Predlogu, da se prispevki povišajo za 50 odstotkov, je bolniški odbor enoglasno pritrnil. Ker se je pa vnela vsled tega že huda kritika, vprašamo tiste, ki najbolj kričijo, kaj naj se napravi v takem položaju; ali naj zapremo to kramo in nehamo biti vsi bolni ali taki bolniški odbor, ki bo pustil, da bo vsak teden padlo 300 do 400 K od neba, tako kot je svoj čas padala mana.

Iz stavbinske stroke.

Dne 15. l. m. se je vršil v Ljubljani polletni občni zbor osrednjega društva stavbinskih delavcev v Ljubljani.

Predsednik sodr. Nachtigall poda poročilo o delovanju organizacije. Društvo ima 2025 članov z 11 podružnicami. V več krajih je imela organizacija mezna gibanja, s katerimi se je doseglo polletno skupno povišanje plač okroglo za 1.073.700 K. Jasen dokaz je ta uspeh, kaj more dobro in disciplinirano delavstvo doseči s svojimi močnimi organizacijami.

Sodr. Nachtigall poda tudi poročilo tajnika. Vršilo se je 8 odborovih sej, 11 ustanovnih občnih zborov ter 6 skupščin, 4 zborovanja, pisalo se je 998 pisem, obsežnih spomenic itd. za razne kraje.

Sodr. Tekavec poda poročilo blagajne. Skupnih dohodkov je bilo 17.702 K 16 vin., ostanek 12.562 K 71 vin. V splošni kreditni banki v Ljubljani je od tega zneska naloženih 8562 K 71 v. Poročilo se odobri. Sodr. Tekavec toži, da delavci tuptam ne plačujejo redno prispevke, ter opominja zaupnike, da naj se bolj potrudijo s pobiranjem tedenskih prispevkov, da s tem omogočajo redno delovanje društva. Žrtve so malenkostne v primeri s pridobitvami. Skušajte pridobiti tudi one, ki životarijo brez organizacije, a uživajo naše pridobitve. Vsak tovariš

bi se moral tega zavedati in biti član organizacije.

O taktiki organizacije je poročal sodrug Kosič, ki je v daljšem govoru opisal, kako ogromno delo je izvršila organizacija v tem kratkem času in naloge, ki jo še pričakujejo.

Nadalje se izvoli sodruga Narobe za načelnika podružnice Ljubljana.

Sodruga Kosič je pozval vse delavstvo, naj novega načelnika po svojih močeh podpira in naj ostane vedno s svojim načelnikom solidarno, da bodo uspehi tudi v bodoče zagotovljeni.

Sodruga predsednik poda še kratko poročilo o razvoju organizacije. Sklene se, da se s 33 tednom poviša prispevke za 10 vinarjev, in sicer zaradi tega, ker je to uvedeno pri vseh podružnicah na Štajerskem in tukajšnje delavstvo, ki pričakuje ravno isto ugodnost, ne sme zaostati. Stanje blagajne res ni veliko, stroški za agitacijo, list, papir, stanovanje, pošta in druge stvari so neizmerno dražji v primeri s povišanjem prispevkov.

Obenem se opozarja, da poteče kmalu 52 tednov, odkar društvo obstoji in veliko članov bo izgubilo članstvo, če ne vplačajo zaostale prispevke. Član sme dolgovati prispevke kvečjemu štiri tedne. Če član ne more izpolniti dolžnosti o pravem času, naj prosi pri osrednjem ali podružničnem odboru, preden poteče osem tednov, da se mu podaljša rok za plačevanje. Stavka kovinarjev kaže, kako krkavo se potrebuje časih denarne pomočke.

Končno opozarja še podružnico Škofja Loka ter podružnico Novo mesto, jeli so pripravljene tamošnji člani ostati društveniki ali ne, da se tudi tam kaj ukrene za naše delavstvo. Opominjamo tovariše, naj se ne puste pregovarjati od ljudi, ki ne pojmujejo strokovnih organizacij.

Dopisi.

Iz Kamnika. V najbližjem času se otvori tudi v Kamniku konzumna prodajalna — podružnica ljubljanskega konzumnega društva. Podpisovanje deležev jako dobro napreduje; le nekaj članov še primanjkuje, da se otvori ta prepotrebna prodajalna v najširšem obsegu. Delavci, delavno ljudstvo, potrudi se, da pridobimo še to peščico članov in zagodli bomo „eno okroglo“ našim odeduhom in pijavkam. Predobri hočemo biti, ker pozabiti hočemo, kaj so morale pretrpeti naše žene in otroci v vrstah — v mrazu — pred raznimi prodajalnami. Takrat se je mnogokrat videlo samo takomimenovalne „boljše“ sloje, katerih seveda ni bilo v vrstah, ampak doma so lepo sedeli in blago se je jim pošiljalo na dom; naših žen v vrstah se ni mnogokrat z drugimi usmilil oholi trgovci kakor z vatlom! Škandal! Tudi z vodo so polivali z oken po vrstah čakajočih. Trgovec Skala — dični Sokol, vsaj sin je nemškutarski Sokolič — se je drznil našim ženam s kredo delati križe na hrbet, ko so čakale v vrstah... Vse to in še mnogo naj pozabimo? Ne, nikdar! Pesti se skrčijo človeku ob misli, kaj so uganjali nekateri z ubogim delovnim ljudstvom. Zatorej edina pomoč je, da ustanovimo svojo prodajalno, ki bo stala v vsakem oziru vedno in povsod ob naši strani. Na delo!

Iz Prevalj. V Prevaljah in na Lešah se pojavljajo nekaki nemški narodni šovinisti, ki imajo namen, kakor se vidi, zanetiti sovraštvo med našimi sodrugi in s tem škodovati naši strokovni organizaciji. Ni jim namreč všeč država SHS in

žele, da bi zopet zavladal nad Slovenci na Koroškem pangermanizem. Menda jim ni znano, da so socialisti celega sveta za to, da se priklopi narod k narodu, ker edino na ta način bodo prenehali narodnostni boji, kateri so razdvajali proletarijat in s tem slabili orožje proti kapitalizmu. V mežiški dolini menda ne bo plebiscita, toraj nehajte z vašim ostudnim šovinističnim delom, ako vam je res mar blagor proletarijata. Mi smo socialisti in mi smo Slovenci ali vsak zaveden nemški sodrug nam je brat. Če boste tako delali, vas bodo tudi zavedni nemški sodrugi prezirali. Za danes naj zadostuje te vrste.

Iz strokovnega gibanja.

Polletni občni zbor lesnih delavcev, skupina Ljubljana, se bo vršil v nedeljo dne 31. avgusta 1919 ob 9. dopoldne v Mahrovi hiši. Sodrugi, udeležite se ga polnoštevilno! — Odbor.

Domači pregled.

Novi belgrajska vlada je sestavljena naslednje: Predsednik ministrskega sveta — minister brez portfelja Ljubomir Davidovič, minister za prosvoto Pavle Rabinovič, finančni minister Vojislav Veljkovič, minister za zunanje stvari dr. Ante Trumbić, minister za promet Milorad Drašković, minister za pravosodje in pripravo konstituante Kosta Timotijević, minister za javna dela Velislav Vulović, minister za notranje stvari Svetozar Pribičević, minister za pošto in brzojav dr. Edo Lukinič, minister za varstvo Tugomir Alaupovič, minister za socijalno politiko in zastopnik ministra za narodno zdravje Vitomir Korač, minister za trgovino in industrijo dr. Albert Kramer, vojni minister general Hadžić, minister za kmetijstvo in agrarno reformo dr. Franjo Poljak, minister za prehrano in obnovo zemlje Viljem Bukšeg, minister za šume in rudé Anton Kristan. Predsednik in člani vlade so položili danes v dvorcu ob 6. dopoldne prisego.

Nasprotniki delavstva. V Belgradu so vstopili trije socialni demokrati v vlado, da tam izsilijo več pravic in svobode za delavstvo ter demokratično volilno pravico za narodno skupščino. Ko se je to zgodilo, so pričeli klerikalci na vse pretege hujskati proti socialni demokraciji in našim organizacijam. Delajo se radikalne in demokratične. Ko bi jih ne poznali, kako so prej delali za kapitaliste, kako so kapitalizem branili, bi jim skoro verovali. In zakaj jim gre sedaj? V programu nove vlade je agrarna reforma, davek na vojne dobičke itd., vsega tega se boje. Zato so se tako razljutili. Ker pa liberalcem ne morejo do živega, mislijo, da bodo delavstvo lažje zmedli in zapeljali. Ali to ne bo šlo. Če so socialni demokrati v vladi ali ne, to nam je skoro vseeno, ker nam je do organizacije. Na nas se ni nihče oziral takrat, ko smo bili brez organizacije, se ni brigal sedaj, ko smo bili organizirani, marveč smo vse, kar smo dosegli, dosegli le s vsojo organizacijo. Prav nič ne dvomimo, kako bi napravila ta gospoda z nami, če bi bili v stiski: posmehovali bi se nam in bi rekli: zdaj pa imajo, razgnali smo jih, pa naj si pomagajo ti rdečkarji, če si morejo. In do tega ne bo prišlo! Mi preveč dobro poznamo vrednost organizacije! Tudi drugi elementi, liberalci in neki nekonsekventni in nesolidni elementi se pojavljajo na agitaciji, da bi zanesli razpor med delavstvo. Takim ljudem je najbolje pokazati vrata. Orga-

mizacije so se razvile in so same zrele doveli, da vodijo svojo strokovno in socialno politiko tako kakor razmerje zahtevajo, ne pa kakor bi radi posamezni kverulanti. Danes ni več sile, ki bi omajala naše organizacije: nahajamo se v boju sedaj, a čakajo nas še hujši boji: to vemo in to za nas zadostuje.

Strokovnim organizacijam in zaupnikom! Te dni se je razposlalo vsem strokovnim organizacijam in zaupnikom strokovno organiziranih delavcev knjigo »Osnutek zakona o zavarovanju delavcev.« Zveza bolniških blagajen nam sporoča, da je knjiga popolnoma pošla in nima nobene več na razpogo. Zato se organizacije in zaupniki vabijo, da doposlane jim knjige takoj plačajo, v nasprotnem slučaju pa vrnejo, da bo mogoče zadostiti drugim naročbam, ki se prihajajo. Organizacije in zaupniki naj takoj skličejo odborne seje oz. sestanke zaupnikov, da se posvetujejo o osnutku. Posvetovanjem je pritegniti odbornike in nameščence bratovskih skladnic in bolniških blagajen, ki so v osnutku večinoma že proučeni. Predloge in nasvete naj se brez odlašanja pošlje strokovni komisiji ali pa Zvezi bolniških blagajen v Ljubljani. Poročila naj bodo kratka in točna. Stvar je nujna!

Zveza bolniških blagajen. V nedeljo, dne 17. tm. se je ustanovila v Ljubljani Zveza bolniških blagajen na slovenskem ozemlju s sedežem v Ljubljani. Na ustanovnem zboru so bile zastopane skoro vse večje bolniške blagajne in bratovske skladnice na slovenskem ozemlju z okroglo 190.000 zavarovanci (37.000 članov in 150.000 svojcev). Zbor je sprejel več važnih sklepov z ozirom na reformo bolniškega, nezgodnega in starostnega zavarovanja, dobava zdravil itd. O zboru bomo še poročali čim dobimo natančnejše poročilo, ki nam je obljubljeno.

„Državna posredovalnica za delo“ Podružnica za Ljubljano in okolico. V preteklem tednu od 11. avgusta do 16. avgusta 1919. je iskalo delo 118 moških in 58 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 40 moških in 37 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 58. Pri vseh podružnicah „Državne posredovalnice za delo“ je od 1. januarja 1919. do 16. avgusta 1919. iskalo delo 12.436 delavskih moči, delodajalci so pa iskali 10.687 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 3635. Delo iščejo: pisarniške moči (337), trgovski sotrudniki in sotrudnice (215), dninarji in dninarice (138), služkinje in kuharice (115), peki, mlinarji, mesarji, sluge, pazniki, hišniki, vratarji, krojači, šivilje, natakariji, natakarije, tovar. in poljske delavke in delavci, ekonomski, oskrbniki, monterji, strojniki, ključavničarji itd.

Delo je na razpolago: služkinjam, kuharicam, hlapcem, težakom, navadnim delavcem, dninarjem, zidarjem, mizarjem, poljskim delavcem in delavkam, stavbenim ključavničarjem, vajencem razne stroke, gozdnim delavcem, tesarjem, elektrotehnikom, pletarjem, pis. močem itd.

Proti nalezljivim boleznim. Da se razširjanje nalezljivih bolezni kar možno prepreči, se ustanovi po vseh mestih in večjih krajih naše kraljevine veliko število bolnic. Bolnice bo nadziral sanitetni oddelek, delovali pa bodo v njih okrajni zdravniki in okrožni fiziki. Stroške bodo nosili okrožni odseki in država.

Mirovno stanje naše vojske bo znašalo 40.000 mož. Tudi to je preveč, ker imamo že žandarmerijo in policijo.

Telefonske zveze med Belgradom, Zagrebom, Sarajevom in Ljubljano se uredi. Brezžične postaje bodo sprejemale vesti iz vse Evrope.

Beguncem. Begunci, kateri imajo kak tisočak prihranka in se žele stalno naseliti v Jugoslaviji, si lahko nakupijo po ugodnih cenah zemljišča v lepili, zdravili, rodovitnih in kulturnih krajih blizu železnice. V dotičnih krajih rase tudi trta. Naseli se lahko po več družin skupaj. V poštev pridejo v prvi vrsti le revnejši begunci, taki, ki v svoji pravi domovini nimajo toliko nepremičnega posestva, da bi se jim izplačalo, oziroma sploh kazalo vrniti se domov; dalje rokodelci in mali obrtniki. Pojasnila daje Begunski svet v Ljubljani, Pražakova ulica št. 3.

Bosenski rudarji (okolo 1100) štrajkajo že štiri mesece, to je od 1. maja, ko je buržvarija izvedla napram bosenskem delavstvu znani atentat.

Izjava. V »Narodnem Socijalistu« se je dotaknil neki dopisnik iz Sevnice tudi mene. Izjavljam, da so vse navedbe, ki se tičejo mene izmišljene in zlagane ter imenjem dopisnika navadnega lažnika glede na očitke meni. Grutschreiber.

V Slovenjem gradcu je prevzel prejšnji hotel „Sandwirt“ obče znani g. Andrej Oset iz Tolstega vrha na Koroskem. Hotel se bo imenoval odslej „Hotel Beograd“. V hotelu bo restavracija, kavarna, mesarija in veletrgovina z vinom ter sobe in voznički na razpolago. (Glej inserat!)

Svetovni pregled.

Stavke zadnje tedne silno naraščajo. V Nemčiji, v Italiji, na Francoskem, na Španskem, Angleškem in v Ameriki. Povsod se delavstvo in uradništvo bori za izboljšanje plač in drugih življenjskih pogojev. Deloma pa vlada marsikje velika brezposelnost. O, te posledice vojne.

Rudarska stavka v Šleziji. V Goreni Šleziji je zavzela stavka velike dimenzije. Oblasti so nastopile z vso strogostjo z obsednim stanjem in aretacijami.

Mirovna pogodba z Ogrsko. Iz Pariza poročajo: Ko bodo alijanci priznali novo budimpeštansko vlado, bo konferenca pozvala ogrske zastopnike k sebi, da sprejmejo mirovne pogoje. To se bo zgodilo začetkom septembra. Pogodba za Ogrsko je toliko kot gotova. Financijalni pogoji bodo za Ogrsko ravno isti kot za Nemško Avstrijo, ki bosta obe solidarni dolžnici.

Italijansko narodno imetje. Narodnogospodarski urednik »Secolov« ceni sedanje italijansko narodno imetje po sedanjem kurzu na 230 milijard. Oddaja imetja bi po njegovem mnenju znašala 30, vojna odškodnina pa 20 milijard. Po tem načrtu bi se moglo vzpostaviti ravnotežje italijanskih financ. Pač pa se je bati, da se oddaja imetja pri poizkusu, izvesti jo praktično, konča s fiaskom.

Kako si bodo pomagali na Bavarskem glede pomanjkanja stanovanj. Odsek za stanovanja v ministrstvu za socialno skrb na Bavarskem bo osnoval v Monakovem, Nürnbergu in Aschaffenburgu več naselbin, v katerih bodo proučevali cenen način gradnje. V vsaki naselbini bodo zgradili več enakih poslopj, a vsako na drug način. Po tem bodo spoznali, kateri način gradnje je sedanjemu času najbolj prikladen. V zgradbah bodo takoj nastanili ljudi, da izvedo, v koliko bodo pripravne za stanovanja.

Tretja internacionala in Švicarij. Švicarska brzojavna agentura poroča: Izredno zborovanje socialistične stranke v Švici je sklenilo s 318 glasovi proti 147 glasovom, da pristopi švicarska socialistična stranka k tretji internacionali. Ta sklep pa se mora, ker je tako zahtevala

fretina zborovalcev, predložiti v glasovanje sekcijam.

Boljševiško gibanje v Angliji. Z ozirom na zadnje stavkovno gibanje konstatirajo »Times«, da so oblasti prepričane, da so bile zadnje z izgredi združene stavke odločno naperjene proti angleški vladi, zatrjujejo, da je tuji denar krnil stavko. Angleška policija je odkrila razpredeno revolucionarno zaroto, zasegla je važne dokumente in fotografije. V mestu Clyde je bil organiziran delavski sovjet, ki je imel izdelan natančen sovjetski program. Glavna načela teh sovjetov so bila: popolno razoroženje neproletarskih vojakov, ustanovitev in organizacija rdeče armade, ustanovitev revolucionarnega sodišča, odstranitev parlamenta in sedanjega vladnega sistema, razlastitev in socializacija bank, rudnikov, industrijskih in trgovskih podjetij. Oklic programa končuje: »Živela revolucija! Živela rdeča armada Velike Britanije!« — Agilen agitator boljševiških idej je bila neka Angelika Balabanof iz Rusije.

Sloveški naravoslovec Ernst Haecckel je v Jeni umrl 85 let star.

Milijarder Carnegie v Ameriki je nedavno umrl. Mož je bil velik izkoriščevalec delavstva, ki se je mnogo bavil teoretično in praktično z organizacijo delovršbe v industriji.

Amerika ne bo zahtevala vojne odškodnine. Kakor poroča »Chicago Tribune«, so izvedeli člani senatne komisije za zunanje posle, da ima Amerika po mirovni pogodbi pravico zahtevati od Nemčije odškodnino, da pa je Wilson odklonil uveljaviti te zahteve.

Nova ameriška priseljeniška zakonodaja. Kakor javljajo iz Washingtona, nameravajo v Zedinjenih državah popolnoma preurediti priseljeniško zakonodajo. V zadnji seji ameriškega senata je senator Dillingham iz Vermonta (država, ki se razprostira severno od New Yorka do kanadske meje) predložil zakonsko osnovo, ki natančno določa mejo, za priseljevanje iz Evrope. V zmislu tega načrta se pripuščene Evropejce kot naseljenec ureči tako, da se bo po 1. juliju 1920 smelo naseliti v Ameriki samo 5 % onega števila, s katerim bo tedaj vsaka posamezna narodnost zastopana v Zedinjenih državah.

Obvestila:

Naslovi.

Osreduje društvo kemičnih delavcev in sorodnih strok Moste pri Ljubljani (Valentin Rejc, Zelena jama 141).

Osreduje društvo usnjarskih delavcev in sorodnih strok (Ivan Novšak, Ljubljana, Sv. Petra nasip 71).

Osrednje društvo brivskih in lasničarskih delavcev v Ljubljani.

Osrednje društvo stavbiniških delavcev v Ljubljani, Resljeva cesta 20.

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo, da je v soboto 34. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki imajo prispevek plačan samo do 27. tedna, se opozarjajo, da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 27. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

Osrednje društvo kovinarjev v Ljubljani, Selenburgova ulica 6/II.
 Osrednje društvo živilskih delavcev v Ljubljani, Selenburgova ulica 6/II.
 Osrednje društvo lesnih delavcev v Ljubljani, Selenburgova ulica 6/II.
 Unija slovenskih rudarjev v Zagorju ob Savi.
 Osrednje društvo oblačilnih strok: Jurij Brozovič, predsednik, Ljubljana, Turjaški trg 4.

Izkaz čarovalcev za kovinarsko stavko priobčimo po končani stavki v posebni prilogi „Delavca“. Sproti zneskov ne moremo izkazovati, ker imamo v listu tako malo prostora.

Izdajatelj in odgovorni urednik
IVAN TOKAN
 Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

RAZGLAS.

Dr. Bogdan Derč ordinira za svoje članov Okrajne bolniške blagajne ljubljanske, in sicer: za noseče, za matere, za dojenčice in otroke brezplačno vsak dan od 3. do 5. ure popoldan v Elizabetni bolnišnici v Streliški ulici (za Gradom).

Svojci, ki potrebujejo zdravniško pomoč, zglasiti se morajo prej v blagajnični pisarni na Turjaškem trgu št. 4, prvo nadstropje, oziroma poslati v pisarno svojega zastopnika, in dokazati svojo upravičenost s kako listino (z izpiskom iz rojstne knjige, poročnim listom itd.), da dobe nakaznico, brez katere ordinira zdravnik le v nujni sili. Kadar je ordiniral zdravnik brez nakaznice, poslati je naknadno po nakaznico.

V Ljubljani, dne 22. julija 1919.

Načelstvo.

Pivovarniški delavel, delavke in sodarji
 vabimo vse prebivalce zemeljske oble na
VELIKO RAJSKO GOZDNO VESELICO
 ki se vrši
 na „komarjevo nedeljo“, dne 24. avgusta,
 v hotelu „Bellevue“ v Spodnji Šiški.

Začetek ob 3. uri popoldne s sledečim sporedom:

Vred pivovarno Union zbirališče vseh podanikov iz kraljestva „Gambriusa“, od koder se bode kralj pive Gambrius v kraljevski opremi odpeljal s svojimi služabniki, pritlikavci, vaščani, godci, pevci itd., v novo zaobljubljeno deveto deželo, kjer se cedi med in mleko ter se je maslene kifelčke in pive nikdar ne zmanjka. Kralj pive, Gambrius, je zaobljubil, da hoče on sam komarja odreti po stari škikarski šegi.

Zato je prilika to videti in si mora vsak dobrodošel podanik in podanica kupiti državljanstvo Gambriusove dežele z bankovcem za 2 K, otroci so prosti. Na sporedu je godba, cvetlični vrtec, žaljiva pošta, srečolov, ples in prosta zabava. Iz prijaznosti sodelujeta: Pevski zbor Svoboda iz Ljubljane in Tamburaški zbor Svoboda z Gline-Viča.

Za vsakovrstno zabavo je preskrbljeno.

Odbor.

! **Odprl sem**
hotel „Beograd“
 (desedaj Landwirt)
 v slovenskem gradu. !

Nahaja se gostilna, kavarna, mesarija, prenočišča, kegljišče, krasen vrt in se dobe vozniki na vse strani. Točil bom vedno najboljša vina in pivo ter kavo. Vsak čas se bodo dobila topia in mrzla jedila. Imel bom v zalogi vina vseh vrst v sodih in steklenicah ter sadjevec na drobno in debelo za razpošiljanje 561 naprej.

Za obilen obisk in naročila se priporoča

Andrej Oset, hotel Beograd Slovenji gradec.

Ivan Jax in sin

Ljubljana Dunajsta c. 17.

priporoča svoje bogato zalogo
 šivalnih strojev
 in stroje za ple-
 tenje

(Strickmaschinen)
 za rodbino in
 obrt. Pisalni
 stroji Adler.
 Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastopj in franko.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6.

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, župan-
 stva in urade. Najmoder-
 nejše plakate in vabila
 - za shode in veselice. -

LETNE ZAKLJUCKE

Najmodernejša uredba za
 tiskanje listov, knjig, bro-
 - šur itd. itd. -

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Naročajte in širite „**Naprej!**“

NAJVEČJA SLOVENSKA HRANILNICA

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela koncem leta 1918 vlog . . . K 80,000,000.—
 rezervnega zaklada K 2,500,000.—

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima vpeljane lične

∴ domače hranilnike. ∴

Hranilnica je pupilarno varna.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%, izven Kranjske proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1% ozir. 3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

∴ - - - **Kreditno društvo.** - - - ∴

Okrajna bolniška blagajna

v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4. prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	depol.	popel.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	11—1/11	1/11	Turjaški trg št. 4. v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	10—1/11	1/11	Turjaški trg št. 4. Frančiškanska ul. 2.
Dr. Viktor Breškvar splošno zdravljenje	11—1/12	1/12	Hilšerjeva ul. 12. Turjaški trg št. 4.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	8—9	1—3	Turjaški trg št. 4. Poljanska cesta 16.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico) brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

KAJODELIC

draguljar in zlatar

Ljubljana, Hilšerjeva ulica št. 4.

priporoča svojo

draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila, kakor tudi za vsa zlatarska dela, pozlačenje posrebrnenje itd. Staro srebro in zlato se kupi po najvišjih cenah in se tudi predela v nove stvari broške, uhane prestane i. t. d.